

มีราคา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โลกส่วนโลกนะ เราเกิดมาเป็นโลกเราอยู่กับโลก ถ้าอยู่กับโลก เห็นไหม ศาสนา
หาที่พึ่ง โลกหาที่พึ่ง ศาสนาเป็นที่พึ่งของเขา ถ้าศาสนาเป็นที่พึ่งของเขานะ เราเป็นส่วน
หนึ่งนะบุคลากรทางศาสนา เราเป็นพระ เห็นไหม เป็นพระเป็นพระสงฆ์ พระสงฆ์นี้
ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานพระสงฆ์ไม่ขาดจากโลก ถ้าพระสงฆ์
ขาดจากโลกการอุบัติตติงตถกรรมกรบวชเป็นพระขึ้นมามันบวชไม่ได้ เห็นไหม สงฆ์ไม่
ขาดจากโลก

แต่ความเป็นธรรม เห็นไหม โลกกับธรรม ถ้าความเป็นธรรมธรรมมีความชัดเจน
ขึ้นมามันมีหลักมีเกณฑ์ โลกเขามีที่พึ่งที่อาศัย แม้แต่ตัวเราเป็นบุคลากรทางศาสนา ถ้าเรา
มีศีลธรรมในหัวใจของเรา เราจะมีหลักของเรา ถ้าเรามีหลักของเราโลกเขามีที่พึ่งได้ แต่
ถ้าเราไม่มีหลักนะ เรานะจะพึ่งกับโลก ไม้หลักปักจี้ควาย ถ้าไม้หลักปักจี้ควายมันทรง
ตัวเองไม่ได้ ถ้ามันทรงตัวมันเองไม่ได้มันไม่มีคุณค่าในตัวมันเอง ถ้าเราจะมีคุณค่าตัวมัน
เองนะ เห็นไหม

มนุษย์ถ้ามีหน้าที่การงานแล้วทำหน้าที่การงานประสบความสำเร็จ เขาว่าคนนั้น
คนมีราคา ความมีราคาของเขาเพราะว่าเขาทำงานของเขาด้วยความสุจริตด้วยความ
เป็นธรรมของเขา สัตว์..สัตว์ที่มันมีราคา เห็นไหม สัตว์ที่มีราคา สัตว์ที่มีคุณธรรมของมัน
สัตว์ที่ฉลาด สัตว์ที่มีความสามารถพิเศษ สัตว์นั้นจะมีราคา

เหมือนกัน เราเป็นคน เราเกิดมาเป็นคน เราจะมีราคาขึ้นมามันต้องมีคุณงาม
ความดีในใจของเราถึงมีราคา การดีราคาของคนมันอยู่ที่หน้าที่การงานของเรา อยู่ที่ศีลจะ
ความจริงของเรา การดีราคานี้เราเอง เห็นไหม เราเองมีคุณค่าของเรา ไม่ต้องให้ใครมาตี
ราคาเรา

สังคมเขาต้องมีที่พึ่งอาศัยกัน จะมีราคาขึ้นมาต้องมีการยอมรับกันถึงจะมีราคาขึ้นมา ถ้าเขายอมรับกันคนๆ นั้นมีชื่อเสียง ความว่ามีชื่อเสียงชื่อเสียงมันประกันความสะอาดบริสุทธิ์ได้ไหม ชื่อเสียงมันประกันได้ไหมว่าคนนั้นเป็นคนดี ชื่อเสียงมันจะประกันได้ไหมว่าคนนั้นมีความสามารถจริง มันประกันไม่ได้หรอก ความสะอาดบริสุทธิ์มันเฉพาะตน

นี่เหมือนกัน ถ้าเราจะมีราคาขึ้นมาเราจะมีคุณค่าในหัวใจของเราขึ้นมา ถ้ามีคุณค่าในหัวใจของเราขึ้นมา เห็นไหม นี้คุณ คนที่มีอำนาจวาสนา คนที่มีอำนาจวาสนาบารมีมันไม่ตื่นเต้นไปกับสังคมโลกใจ มันมีสติมีปัญญา มันแยกแยะได้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร อะไรควร เห็นไหม

เด็ก เห็นไหม เด็กที่มันมาวัดมาวา เด็กแค่ให้มันแคะมาวัดมาวา ให้มันได้ซึมซับประเพณีวัฒนธรรม อันนี้เป็นคุณงามความดีของเขาแล้วละ คุณงามความดีของเด็กให้มันมาใกล้ชิด ให้มันมาเข้าใกล้ศาสนา พูดถึงเรื่องศาสนาพูดถึงเรื่องพระเจ้าเข้าใจได้ แต่ถ้าคุณธรรมของเด็ก ถ้าเด็กมันเข้ามาอย่างนั้น มันเข้ามาซึมซับของมัน อันนี้มันมีราคาของเด็ก

ถ้าเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาละ เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เรามาวัดมาวา เราจะทุกข์จนเจ็บใจ เราปรารถนาหาปัจจัยเครื่องอาศัย ปรารถนาหาที่พึ่ง เราก็พึ่งพาอาศัยวัด ถ้าพึ่งพาอาศัยวัด วัดนี้เป็นที่พึ่งได้ แต่เป็นที่พึ่งเพื่อดับร้อน เพื่อดับร้อนจากความเป็นโลกของเขา ถ้าเป็นเรื่องดับร้อนจากเรื่องโลกเรื่องขาดปัจจัยเครื่องอาศัย วัดเป็นที่พึ่งพาอาศัยได้

แต่เราเป็นบุคลากรทางศาสนา นี่เห็นไหม เราอยู่ในวัด ถ้าเราอยู่ในวัดนี้เราจะมีราคาขึ้นมา เราจะมีราคาของเราขึ้นมา เราต้องมีคุณค่าของเราขึ้นมา ถ้าเรามีคุณค่าของเราขึ้นมา เราจะมีความร่วมมือเป็นสุขของเรา คนเรานี้มันร่วมมือเป็นสุขจากภายใน ถ้ามันร่วมมือเป็นสุขจากภายใน เรามีน้ำอ้อมธรรมในใจ ถ้าน้ำอ้อมธรรมในใจมันดับไม่มีวันหมดใจ ในหัวใจของเรามันชุ่มชื้นมันดับ มันใช้มันสอย มันไม่มีวันหมดวันสิ้น

ตาน้ำที่มันผุดน้ำตลอดเวลา น้ำที่มันไม่เคยขาดเหือดแห้งไปกับหัวใจดวงนั้น ถ้าน้ำไม่เคยขาดแห้งไปจากหัวใจดวงนั้น เห็นไหม เขาจะเดือดร้อน โลกจะหวั่นไหวไปขนาดไหนแต่อ้อมธรรมในหัวใจมันมีของมันนะ ถ้ามีของมัน เห็นไหม นี่ความร่วมมือ

จากภายในขึ้นมา มีราคาๆ มันมีราคาที่เร เราเองมีราคาขึ้นมา ไม่ใช่ใครจะให้ราคาเรา หรือ

นี่คนโง่กับคนฉลาด คนโง่ เห็นไหม คนโง่ถ้าเขาไปที่ไหนมีคนชื่นชมยินดี เขาว่า สิ่งนั้นเป็นคุณงามความดีของเขา เขาก็ชื่นชมของเขา เพราะมีคนไปชื่นชมมาก คนโง่เขา มีอะไรล่ะ เขามองได้แค่นั้น แต่คนที่เขาฉลาดนะ สิ่งที่เขาชื่นชมอยู่นั้นเป็นความจริงหรือ เปล่า ถ้าสิ่งที่เขาชื่นชมนั้นเป็นความจริงแสดงว่าคนที่ชื่นชมนั้นเขามีปัญญาของเขา เขา แยกถูกแยกผิดได้ เขามีคุณค่าในตัวเขา

แต่ถ้าเขาไม่รู้จักแยกถูกแยกผิด เขาชื่นชมไปตามกระแส นะ แสดงว่าคนๆ นั้น เป็นคนโง่ คนโง่ไปตามกระแสไง แต่ถ้าคนฉลาดเขาแยกแยะแยกถูกแยกผิดของเขา อะไรเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงของเขา ถ้ามันแยกถูกแยกผิดเป็นจริงออกมาได้นะ แยกผิด แยกถูกจากภายนอก แล้วจากภายในของเราล่ะ จากภายในของเราเราศึกษาใช่ไหม เรา เข้าใจใช่ไหม? เราเป็นชาวพุทธใช่ไหม?

วันนี้วันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนา วันสำคัญเพราะเหตุใดล่ะ? ในวัน ปกติ เห็นไหม วันปกติเขาทำหน้าที่การงานของเขา วันพระวันโกนเขาเตรียมไปวัดไปวา เพื่อทำบุญกุศลของเขา นี่เหมือนกัน เราเป็นบุคลากรในศาสนา เราเป็นพระ วันสำคัญใน พุทธศาสนามันเป็นการกระตุ้นเราไง วันสำคัญในพุทธศาสนา วันพระวันโกน เห็นไหม ถ้านักปฏิบัติเรานี้ถือเนสัชชิก เนสัชชิกคือการไม่นอน รูดงควัตรไป

รูดงควัตร เราถือเนสัชชิก เราไม่นอน ไม่นอนเพราะเหตุใด ไม่นอนเพราะเราจะ ต่อสู้ ต่อสู้กับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเรา ถ้าเราต่อสู้กับกิเลสตัณหาความ ทะยานอยากของเรา สิ่งที่เป็นอวิชชาอกุศลในหัวใจของเราเราต่อสู้ เรากำจัดอวิชชาพญา มารในหัวใจของเรา เราต่อสู้กับสิ่งนี้ ถ้าเราต่อสู้ โดยปกติเราก็ต่อสู้โดยปกติของเราอยู่ แล้ว

วันปกติ ตั้งแต่วันที่เรามาจากอุปัชฌาย์ เห็นไหม นิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ นิสสัย ๔ นะเธอต้องบิณฑบาตเป็นวัตร เธอต้องมีกรณียกิจ ๔ อกรณียกิจ ๔ ที่ทำไม่ได้ ๔ อย่าง นี่สิ่งที่มีของเรา เราจะต่อสู้ตั้งแต่อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ ถ้าวันที่อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่

เราจะต่อสู้ของเรา เราจะปฏิบัติของเราเป็นสัจจะความจริง เป็นบารมีธรรมของเรา เราหาที่พึ่งที่อาศัยในหัวใจเรามาตลอดเวลา

ฉะนั้น เวลาวันพระวันโกนเราก็เข้มข้นขึ้น ยิ่งวันสำคัญทางพุทธศาสนาเราจะต่อสู้เต็มที่เลย เพราะว่าเราอาศัยสิ่งนั้น อาศัยพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์นี่เป็นที่พึ่ง เป็นร่วมโพธิ์ร่มไทร ท่านประพฤติปฏิบัติมาท่านพื้นที่สุดแห่งทุกข์ของท่านไป เราก็เอาสิ่งนี้เป็นที่ชะโลมใจเราไง เอาสิ่งนี้เป็นที่ชะโลมใจเรา เป็นที่คูค้ำหัวใจของเรา ให้หัวใจเราเข้มข้น

เวลาเข้มข้น วันปกติเราก็ภาวนาของเราอยู่แล้ว วันพระวันโกนเราถือเนสัชชิกเลย เราจะเอาความจริง เราจะสร้างศีล สมาธิ ปัญญา เราจะทำคุณงามความดีของเรา คำว่าสร้าง สร้างคือสร้างขึ้นมา มันเป็นสมมุติมันไม่เป็นความจริง ก็ต้องสร้างต้องทำของเรา มันสมมุติก็ต้องสมมุติกันไปก่อน เราพยายามของเราขึ้นไปก่อน พอเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงมันคือความจริง

ไฟ เห็นไหม จุดไฟนี้จุดในที่แจ้งจุดในที่โล่งในที่สว่างมันก็คือไฟ มันก็แผดเผาไหม้ขยะ ไหม้ทุกๆ อย่างที่มันเป็นเชื้อไฟทั้งนั้นนะ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราจะทำความจริงของเราขึ้นมา ในเมื่อเป็นสมมุติ สร้างขึ้นคือพยายามฝึกฝนสร้างสมขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม คูสิ ในสมัยโบราณเขาจะจุดไฟของเขา เขาต้องใช้ไม้สีไฟให้เกิดเป็นไฟขึ้นมา เขาใช้หวาย..ใช้หวายเสียดสีกันให้มันเกิดเป็นไฟขึ้นมา คนที่เขาชำนาญของเขา เขาต้องทำเขาจุดไฟของเขาด้วยเป็นปกติของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราพยายามฝึกฝนของเราขึ้นมา ใจของเรามีสัจจะขึ้นมา เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญาในใจของเราขึ้นมา มีจริงขึ้นมา พอมีจริงขึ้นมา เห็นไหม สิ่งที่จะไปต่อสู้ สิ่งที่จะไปทำอกุศล สิ่งที่จะไปต่อสู้กับอวิชาในหัวใจของเรา ถ้ามันมีสิ่งนี้เห็นไหม ธรรมาวุธ มันมีอาวุธของมัน จิตใจมันมีอาวุธมันมีสิ่งที่เป็นเครื่องมือที่จะไปต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันก็อบอุ่นหัวใจ มันก็ทำของมันได้ ในปัจจุบันนี้เราไม่มีเครื่องมือสิ่งใดเลย คู่กับโจรผู้ร้ายโจรผู้ร้ายมันมีอาวุธครบมือเลย แล้วเรามีแต่มีมือเปล่า เห็นผู้ร้ายจะวิ่งเข้าไปจับผู้ร้าย เข้าไปตายหมด มันยังตายหมด

ทางโลก เห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะผู้ร้ายมันต้องเอาตัวรอด มันไม่ต้องการให้โดนจับ มันไม่ต้องการให้มีโทษ ไม่ต้องการให้ติดคุกติดตะราง มันต้องเอาตัวมันรอดแน่นอน นี่ก็เหมือนกัน กิเลสตัณหาทะยานอยากมันก็ปลอมตัวไป มันปลอมตัวเข้ามาในหัวใจของเราว่ามันเป็นธรรม สิ่งที่ว่าอย่างนี้เป็นคุณธรรม มันปลอมตัวมาไป มันปลอมตัวมาว่ามันเป็นคุณงามความดีในหัวใจของเรา เพราะเราเป็นคนคิดขึ้นมา

พอเราเป็นคนคิด มันสวยอารมณ์ขึ้นมา มันสวยพญามารขึ้นมา มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ แล้วเราจะไปต่อสู้กับมัน เราแยกแยะไม่ได้ว่าอะไรผิดอะไรถูกเลย เห็นใหม่ นี่เราไม่มีราคา เราไม่มีราคาเลย ถ้าเรามีราคาขึ้นมาเราแยกผิดแยกถูกได้ ถ้าเรามีราคานี้จิตใจของเรามีราคาขึ้นมา เราแยกอะไรผิดอะไรถูกได้ แล้วถ้าผิดถ้าถูก มันผิดถูกทางโลกไป

คุณสิ คนทุกคนจะบ่นเพ้อมากกว่า “อยากจะบวช อยากจะออกประพฤติปฏิบัติ พ่อแม่ไม่ให้ไป” เห็นใหม่ แม้แต่จะออกจากบ้านชาติตระกูลขึ้นมามันก็ยังละล้าละลังเลย คุณเจ้าชายสิทธัตถะสิ เวลาจะออกจากพระราชวังไปแสวงหาโพธิญาณ เห็นใหม่ นี่สามเณรราหุลเกิด มันละล้าละลังนะ ก็อยากเห็นหน้าเหมือนกัน อยากเห็น แต่ไปเห็นแล้วถ้าเกิดอารมณ์มันหลุดกระฉากไว้ออกไม่ได้เหมือนกัน

เวลาไปไปด้วยความไม่เคยเห็นหน้าลูกนะ ลูกเกิดมานี้ไปเห็นหน้าไม่ได้ ต้องพลัดพรากออกมาเลย เวลาไปทำอย่างนั้น ไปแสวงหาขึ้นมา ไปต่อสู้กับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของท่านเอง สิ่งนี้กิเลสตัณหาทะยานอยาก เห็นใหม่ คุณสิ อวิชาในหัวใจไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปศึกษาทุกๆ อย่างมาก็เพื่อจะเอาความจริงๆ แล้วคุณสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เผชิญกับความเป็นจริงอย่างนี้มา เพราะคนเกิดมาต้องมีพ่อแม่

เราเกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่ก็มีปฏิมียามีตามิยาย เราต้องเกิดมาจากชาติตระกูลเหมือนกัน แล้วเราจะพลัดพรากออกมาเพื่อจะเป็นนักพรตนี้ มันมีความกระทบกระเทือนใหม่ นี่มีค่าหรือไม่มีค่า ถ้าไม่มีค่ามันก็ติดข้องอยู่อย่างนั้น ติดข้องอยู่อย่างนั้นเพราะอะไร ติดข้องอยู่อย่างนั้นเพราะสิ่งนั้นมันเป็นกตัญญูกตเวทีเป็นความดี เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ไม่เป็นความดีตรงไหน มันก็เป็นความดีทั้งนั้น อยู่กับพ่อกับแม่เป็นความดีทั้งนั้นนะ

นี่เราพลัดพรากมาได้ ถ้ามันจะพลัดพรากออกมาได้ พลัดพรากออกมาได้มันต้องมีขันติบารมี มันต้องมีความอดทน มีความแก่กล้า ถ้ามีความแก่กล้าพลัดพรากถึงนั้น มาเห็นใหม่ ว่ามีราคา ราคาทางโลกนะ กตัญญูกตเวทินี่เป็นสมบัติของคนดี คนดี คนดีนี้ คุณสมบัติ คุณสมบัติคนดีก็แสดงออกอย่างนั้น นี่ราคาของโลก

แล้วราคาของธรรมละ เวลาเราจะมีราคาขึ้นมาเนี่ยเวลาของธรรม เห็นใหม่ เราพลัดพรากจากบ้านจากเรือนมา จากบ้านจากเรือนมาหัวใจมันเศร้าสร้อย จิตใจของเราเนี่ยมันไป เฝออยู่กับความจริง เฝออยู่กับความเป็นอยู่ด้วยลำแข้ง ความเป็นอยู่อยู่กับนักพรต ความเป็นอยู่นะเป็นจริงใหม่ แล้วความเป็นอยู่นี้ขนาดพลัดพรากนะ นี่ราคามันแค่นี้

เวลาบวชเป็นพระขึ้นมา บวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมาทุกคนยกย่องสรรเสริญ ผู้ที่เสียดสละทางโลกมาเพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ยมันก็มีราคาๆ หนึ่ง แต่เวลาราคาๆ ของโลกที่วัดกันแบบนั้นด้วยคุณภาพของเขา แต่เราจะมีราคาตามความเป็นจริงนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ วันมาฆบูชาเวลาเทศน์โอวาทปาติโมกข์ พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ อนุปวาโท อนุปมาโต ไม่ทำความชั่วต่างๆ ทำแต่คุณงามความดีทั้งนั้น ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว

เทศน์ว่าการใคร เทศน์ว่าการพระอรหันต์ พระอรหันต์ต้องเทศน์ว่าการหรือพระอรหันต์ต้องไปสั่งสอนอีกหรือ ในเมื่อสั่งสอน เห็นใหม่ วิหารธรรม ในเมื่อประเพณีวัฒนธรรม สิ่งที่แสดงแสดงถึงอำนาจวาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ จะเป็นเอหิภิกขุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้เอง แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้เองนะ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนเองด้วย

เห็นใหม่ เป็นพ่อแม่ ลูกนี้คลอดมาเอง แล้วก็เลี้ยงดูอบรมจนเป็นคนดีขึ้นมา จนประสบความสำเร็จในชีวิตขึ้นมา นี่เป็นเรื่องของโลก นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชเอง คลอดออกมาเอง ทำคลอดเอง แล้วสั่งสอนเอง แล้วก็ให้ประพฤติปฏิบัติเอง แล้วประสบความสำเร็จเอง ประสบความสำเร็จทั้งหมด อนุปวาโท อนุปมาโต...

เธอจงทำคุณงามความดี ความดีความดีของใครล่ะ ถ้าความดีของพระอรหันต์ พระอรหันต์กับพระอรหันต์รู้จักกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ก็เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์กับพระอรหันต์คือความหมายของพระอรหันต์เขาเข้าใจกัน แต่ของเราเนี่ยเราฟังพระอรหันต์คุยกันไง พระอรหันต์นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ จาริกไว้ในพระไตรปิฎก นั่นคือคำพูดของพระอรหันต์ แล้วพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ฟัง เราต้องตีความว่า สังคมของพระอรหันต์ที่ความเข้าใจสัจธรรมอันนั้น แล้วคำพูดอย่างนั้นมันมีคุณค่า คุณค่าในตัวมันเองไง

ฉะนั้น วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา เราเองเป็นบุคลากรในทางพุทธศาสนา เพราะเราบวชมาเป็นพระ ถ้าเราบวชเป็นพระเราก็จะพยายามสร้างคุณค่าของเราขึ้นมา เราจะทำให้คุณค่าของเราขึ้นมา ทำให้เรามีราคาขึ้นมา แล้วมีราคาขึ้นมาไม่ใช่ราคาโลก โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ เราจะไม่หาลาภสักการะทางโลก เราจะไม่หา ยศฐาบรรดาศักดิ์ ยศฐาบรรดาศักดิ์มันหัวโขน หัวโขนอันนั้นใครๆ ก็หาได้ แล้วหัวโขนอันนั้นมันเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

ราคาที่เป็นความจริง วิมุตติสุข ความจริงที่เราแสวงหาเนี่ยมันเป็นราคาในตัวของมันเอง เนี่ยมันสัจธรรม เห็นไหม จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนามันก็ทุกข์เสียแล้ว เขาบอกไม่เห็นทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ แล้วทุกข์มันอยู่ไหน ใครเคยเห็นทุกข์บ้าง ใครไม่เห็นทุกข์ เวลามันเจ็บมันปวดมันทุกข์มันยาก นี่ความทุกข์ยากอย่างเนี่ยมันเป็นสัญญา อารมณ์ มันเป็นสิ่งที่มีมันจรมา มันมีของมัน แล้วเราก็เคยหลบหลีกมันได้

เวลานั่งมากมันเมื่อยเราก็เปลี่ยนอิริยาบถซะ เวลานอนมันปวดเนื้อปวดตัวเราก็พลิกร่างกายซะ มันแก้ไขโดยสัญญาธาตุญาณไปหมดเลย แล้วแก้ไขสัญญาธาตุญาณมันก็เรื่องโลกๆ ใจ แล้วเอาความจริงของเราละ สิ่งนี้มันแก้ไขได้ มันเปลี่ยนได้ มันพลิกแพลงได้ แต่ถ้าความสงบใจของใจเข้าไปละ ถ้าใจมันสงบเข้าไปนะ ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามาเนี่ยมีคุณค่านะ คุณค่าของศีล คุณค่าของสมาธิ คุณค่าของปัญญา แล้วมันมีราคา ราคานี้เป็นธรรมไหม? ถ้าราคาไม่เป็นธรรมมันโกงกัน เห็นไหม สมาธิเวลามันจะสงบ มันจะเป็นสมาธิเนี่ยมันสงบหรือไม่สงบ เนี่ยถ้ามันสงบแล้วเราคาดเราหมายเข้าไปนี่ ราคาไม่เป็น

ตามความจริงเพราะเราคาดเราหมาย มันไม่เป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงของมัน มันเป็นปัจจัยตั้ง มันจะเป็นปัจจัยตั้งนะ

พุทโธ กำหนดพุทโธเข้าไป แล้วใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา สิ่งที่เราพลัดพรากออกมาจากชาติจากตระกูลของเราแล้ว แล้วมาบวชเป็นพระ เราเป็นศากบุตรพุทโธชินโรส เราเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เราเป็นบุตรโดยสมมุติ เพราะเราเป็นพระโดยสมมุติขึ้นมา จริงตามสมมุติ เห็นไหม เราจะทำความเป็นจริงในหัวใจของเราขึ้นมา

ถ้าเราทำตามความเป็นจริงในหัวใจของเราขึ้นมา หัวใจเราต้องเข้มแข็ง มันจะเผชิญสิ่งใด เห็นไหม นี่บำเพ็ญเพียรตบะธรรม ความตบะธรรมมันจะแผดเผา แผดเผาอะไรละ มันแผดเผาสิ่งที่มันเร้าหัวใจนี้ไง สิ่งที่ยังเร้าหัวใจมันรุ่มตอมในใจเรานี้ รุ่มกักรุ่มกึกในหัวใจเรา แล้วรุ่มกักรุ่มกึกแล้วความจริงเวลากักรุ่มกึกขึ้นมามันจะมีบาดแผลนะ เวลากักรุ่มกึกขึ้นมามันจะเจ็บปวดนะ เราจะไม่พอใจ

แต่มันมารุ่มกักรุ่มกึกเข้ามาไม่พอใจ เพราะสัญญาอารมณ์ไง พวงดอกไม้ของมาร ไร รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเอาดอกไม้มาเช็ดมาชูขึ้นมา มันออกดอกไม้มายื่นขอเรา พอใจ! นี่มีคุณค่าไหม? ถ้ามันมีคุณค่ามันไม่โดนมารมาหลอกอย่างนี้ นี่มันไม่มีคุณค่าไง เวลามันเอาพวงดอกไม้มาเช็ดชูมายื่นขอนี้ หลงไหลไปกับมัน ทั้งๆ ที่มันกักรุ่มกึกนั้นนะ มันกักรุ่มกึกเพราะอะไร มันกักรุ่มกึกเพราะว่ามันเสวยอารมณ์อย่างนั้นแล้วมันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ

เห็นไหม มันกระทบกัน มันเป็นสองอารมณ์ ชาติรู้ ชาติรู้คือจิต แล้วเวลามันรู้ อารมณ์มันเสวยอารมณ์นี้มันเป็นสอง มันกระทบกันมันถึงเกิดอารมณ์ขึ้นมาได้ ถ้ามันกระทบกันนี้มันเกิดขึ้นมานี้ อารมณ์ความรู้สึกต่างๆ มันกระทบแล้วแต่เรามองไม่เห็นหรือ เราไม่รู้ของมัน

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์เขาจึงสอนให้กำหนดพุทโธไป มีคำบริกรรมไว้ บริกรรมไว้ บริกรรมไว้ พุทโธๆ มันกระทบเหมือนกัน แต่ใจเรากระทบพุทธานุสติ จิตมันเกาะไว้ที่นี้ ถ้าเกาะไว้ที่นี้เวลามันสงบเข้ามามันรู้ของมัน มันมหัศจรรย์ของมันขึ้นมาละ เพราะอะไร เพราะมันจะตั้งจากสองมาเป็นหนึ่งไง มันรวมลง เห็นไหม พุทโธจนพุทโธไม่ได้

ถ้ายังพุทธโธได้เป็นสอง เพราะพุทธานุสติ ธาตุรู้กับพุทธานุสติ เราละลิกพุทธโธๆ พุทธานุสติ พุทธโธไปเรื่อยๆ เกาะไปเรื่อย นี่คำบริกรรมไม่ให้จิตมันเร่ร้อน เห็นไหม นี่ถ้าจิตมันเร่ร้อนพุทธโธไป มันจะมีราคาขึ้นมา

มีราคาที่ไหน? มีราคาขึ้นมาเป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ถ้ามันสงบเข้ามามันรู้ตัวมันเอง มันจะมีราคาในตัวมันเอง ถ้ามันมีราคาในตัวมันเอง มันรู้ตัวมันเอง นี่ไง มันจะมีราคา มันไม่ใช่จะให้ใครมาสรรเสริญเยินยอไป เห็นไหม ถ้ามันเป็นสองมันเป็นสองโดยธรรมชาติของมัน เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์มันเป็นอย่างนี้ มันมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันเป็นธรรมชาติของความเป็นมนุษย์

นี่ภพของมนุษย์มันมีสาระอย่างนี้ แล้วเรามาศึกษาๆ ตัวของเราเอง เห็นไหม มันจะมีราคาขึ้นมา เพราะมันมีสติปัญญญา มีการศึกษา มีการค้นคว้าในหัวใจของเรา ถ้าพุทธโธๆ จนสงบเข้ามานี่ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ถ้ามันสงบเข้ามา สงบแล้วร่วมเย็นละ คนไม่เคยเห็น

คนเรานะทุกข์จนเจ็บใจ แล้วแสวงหาทรัพย์สมบัติขึ้นมา ได้เป็นจีนเป็นอันขึ้นมา นะมันจะภูมิใจไหม? คนเรานี้มันทุกข์มันยาก ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาที่เราได้พินัยกรรมมาฉบับหนึ่ง แต่พินัยกรรมนั้นยังไม่ได้สำเร็จว่าเป็นมรดกตกทอดสิ่งใดมา นี่ได้พินัยกรรมมาฉบับหนึ่ง นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พินัยกรรมมันซื้บอก เห็นไหม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

นี่ไง เราได้พินัยกรรมมา แต่เรายังไม่ได้ความจริงมา แต่เราพุทธโธๆๆๆ จนเป็นความจริงขึ้นมาจากในพินัยกรรมไง เราศึกษามาที่มันพินัยกรรมมา แล้วพุทธโธจนมันสงบ มันสงบเข้ามามันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ แต่นี้ได้พินัยกรรมมาเราก็ภูมิใจกัน เราเป็นชาวพุทธ เราศึกษามาได้ประกาศนียบัตรได้ทุกอย่างมาพร้อมเลย ได้พินัยกรรมมาแล้ว คนที่ได้พินัยกรรมมาเขาเอาพินัยกรรมไปตรวจสอบว่าพินัยกรรมนั้นมันจริงหรือปลอม โอ้ พินัยกรรมจริงด้วย พินัยกรรมจริงนะ แต่สมบัติยังไม่มีไง ถ้าพินัยกรรมได้จริงก็ได้ประกาศนียบัตรไปใบหนึ่ง แล้วเอาพินัยกรรมไปพิสูจน์ว่าพินัยกรรมนี้ถูกไหม ถูกอ้าว ได้ประกาศอีกใบหนึ่ง

แต่มันไม่มีสมบัติไม่มีความจริงอะไรขึ้นมาเลย แต่ถ้าเราพุทโธๆ ของเรา เรามาพุทโธของเรา เรามาใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ถ้ามันสงบเข้ามาใน นี่เราได้สมบัติจริง ถ้าสมบัติจริง เห็นไหม ราคามันเกิดตรงนี้ไง ถ้าราคามันเกิดตรงนี้ มันต้องให้ใครมาตีค่า ให้ใครให้ใบประกาศ เวลาพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ใบประกาศใครบ้าง ไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอตทัคคะ ผู้ใดมีความชำนาญในทางใดตั้งให้เป็นเอตทัคคะแต่ละแนวทาง ไม่ได้ไปประกาศใครหรอก

แต่นี้เพราะจิตใจเราไม่มีคุณค่า จิตใจของเราพึ่งตัวเองไม่ได้ เราถึงต้องให้สังคมประกาศยกย่องด้วยใบประกาศคนละใบสองใบ ให้มีคุณค่าขึ้นมาใน ตัวเองไม่มีคุณค่า ต้องการให้เขายกขึ้นมาให้มีคุณค่า แต่ถ้าเราจะมีคุณค่าของเราต้องให้ใครยกย่อง ถ้าไม่ต้องการให้ใครยกย่อง เห็นไหม เราคูสิ วันนี้ ๑,๒๕๐ องค์ พระอรหันต์ทั้งนั้น พระอรหันต์ต้องการให้ใครยกย่อง พระอรหันต์จะต้องไปติดข้องกับสิ่งใด แล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันมีคุณค่าในตัวมันเอง

ถ้ามีค่าในตัวเอง เห็นไหม นี่สิ่งที่เป็นครูบาอาจารย์ของพวกเรา เห็นไหม คูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาเป็นครูเอกของโลก แล้วสั่งสอนขึ้นมาสั่งสอนมาจนประสบความสำเร็จ จนมีเอหิภิกขุบวชให้เองแล้วเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด นี่แล้วมากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่ออาจารย์ ศาสดากับสาวกสาวกจะมันจะมีการทุจริตไหม? มันจะมีการฉ้อฉลไหม? มันไม่มีเลย มันเป็นความจริงทั้งนั้น ถ้าเป็นความจริงทั้งนั้นนะ เราก็เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน

เราเกิดมาเป็นมนุษย์เราเห็นคุณค่า เราเห็นคุณค่าของชีวิตของเรา ถ้าชีวิตของเราเราไม่มาบวชมาเรียน เราอยู่ทางโลกเราก็ต้องทำหน้าที่การงานของเรา มีผลงานของเราแน่นอน เราจะได้มากได้น้อยมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน แต่เราเห็นภัยในวิภูสงสาร เห็นภัยในการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย คนเราเกิดมา เห็นไหม มีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เกิดแล้วมันก็ต้องแก่ แล้วมันต้องเจ็บ แล้วมันก็ต้องตาย แล้วเราจะเอาแค่นั้นหรือ

แค่นั้นเห็นไหม แค่นั้นคือผลของวิภูฏะใน ผลิตของบุญกุศลที่เกิดคิดใจ เกิดคิดได้เป็นมนุษย์ใน เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์มันแยกผิดแยกถูกเป็นใน แล้วเรามีค่า

มีราคาไป พอเรามีค่าเรามีราคาเราต้องการอริยทรัพย์ เราไม่ต้องการทรัพย์ที่เขาแสวงหากันทางโลก ทางโลก เห็นใหม่ คุณติ นักธุรกิจเขาแสวงหากันเขาได้ทรัพย์สมบัติกันมาทั้งนั้น เขาประสบความสำเร็จทางชีวิตกันทั้งนั้นนะ ที่ไหนเขาก็หาได้ ที่ไหนเขาก็มีได้

ทางโลกมนุษย์นี้ ๗,๐๐๐ กว่าล้าน มนุษย์เยอะเยอะไปหมด แล้วมนุษย์ก็มีหน้าที่การทำงานไปหมด มนุษย์ก็มีการศึกษากันทั้งนั้น มนุษย์ทำอะไรก็ประสบความสำเร็จทั้งนั้น แต่มนุษย์ที่สละใจ สละสิทธิเสรีภาพในทางฆราวาสแล้วมาบวชเป็นบุคลาครทางศาสนา มาบวชเป็นพระนี่ มาบวชเป็นพระมีศีล ๒๒๗ มาบวชเป็นพระเป็นพระปฏิบัติด้วย เป็นพระปฏิบัติๆ ในหัวใจนี่

ถ้าปฏิบัติในหัวใจ คุณติ พระที่เขาบวชมาเพื่อจรรโลงศาสนานั้นก็เป็นเรื่องหนึ่ง พระที่เห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นใหม่ มีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เราเกิด เห็นใหม่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์เห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชเป็นพระ นี่เราเกิดมาเราได้สมมุติสงฆ์ เราได้สถานะของภิกษุ ภิกษุคือพระ พระที่เป็นนักพรต เป็นผู้ที่มิทางอันกว้างขวาง มีทางอันกว้างขวางนะ ๒๔ ชั่วโมง

นี่ตั้งแต่ฉันเสร็จ เข้าขึ้นมาออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลื้มแข็ง กลับมาพิจารณา ปฏิสังขยา พิจารณาก่อนแล้วค่อยฉัน ฉันเสร็จแล้วเพื่อดำรงชีวิต ดำรงเก็บบริวารเสร็จแล้วนี่มีโอกาสแล้ว ทางอันกว้างขวาง กว้างขวางก็เดินจงกรมเมื่อไรก็ได้ นั่งสมาธิเมื่อไรก็ได้ เห็นใหม่ คุณติ เวลวันพระวันโกนเราถือเนสัชชิก เราไม่นอน กลางคืนก็ไม่นอน ๒๔ ชั่วโมงต่อสู้กับอวิชาต่อสู้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจ

นี่ใจ ทางอันกว้างขวางมันกว้างขวางที่นี้ใจ กว้างขวางแล้วมีโอกาสต่อสู้กับอวิชา ต่อสู้กับกิเลสตัดหาทะยานอยากของเราใจ ในทางคฤหัสถ์ของเขาที่ทางคับแคบ เขาต้องมีหน้าที่การงานของเขา เขาต้องทำงานของเขา กว่าเขาจะประพฤติปฏิบัติเขาต้องเจียดเวลาของเขา นี่ขอพักก่อนขอเวลามาประพฤติปฏิบัติ เขาก็เห็นภัยในวัฏสงสาร แต่ก็อำนาจวาสนาของคนใด ราคาของคนมีค่าแค่ไหนใจ

ถ้าราคาของคน เห็นใหม่ สถานะของฆราวาสเราสละทิ้ง นี่มนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังขม ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ขึ้นมา มนุษย์มีกฎหมายคุ้มครองดูแล นี่มีสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน เราเสียสละทิ้ง ฆราวาสธรรม สังฆธรรมของเราเราสละออกมา เราออกมาเป็น

นักพรต เราออกมาเป็นนักบวช นักบวชเราก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน มนุษย์ก็มีกฎหมาย
คุ้มครองเหมือนกัน แต่เรายังมีศีล มีศีลมีข้อห้าม มีศีลมีธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าครอบงำอีกชั้นหนึ่ง พอครอบงำอีกชั้นหนึ่งก็เพราะเราเลือกเอง

เราเลือกเอง เพราะต้องการทางอันกว้างขวาง ถ้าทางกว้างขวางเรามีราคาไหม? ถ้า
แม้แต่พระนี่มีศีลมีธรรมอยู่ในศีลอยู่ในธรรม ไปไหนนี่ฆราวาสญาติโยมเขาก็ส่งเสริม
แล้ว เพราะอะไร เพราะเราบวชเป็นพระ เรานุ่งห่มผ้าจีวร มันเป็นธงชัยของพระอรหันต์
มันเป็นธงชัยของพระอรหันต์นะ สิ่งที่เรานุ่งห่มกันอยู่นี้มันเป็นสัญลักษณ์ มันเป็นการ
แสดงออกว่าเรานี้ละแล้วทางโลก แล้วเราจะมาพยายามชวนขวายนหาอริยทรัพย์ หาสัจจะ
หาความจริงในใจของเรา เขาส่งเสริมเขายินดีเขาเชิดชูมาตลอด เขาเชิดชูเขายินดีเขา
ส่งเสริม นี่สิ่งนี้เราไม่ต้องไปวิตกกังวล เห็นไหม นี่ทางกว้างขวาง

เพียงแต่ในใจเรามันมีราคาจริงหรือเปล่า เราพยายามให้มันมีราคาจริงขึ้นมา ถ้ามี
ราคาจริงขึ้นมา มันอาย มันไม่คิดออกนอกกลุ่มนอกทาง มันไม่คิดออกไปนอกเขตนอก
วัด มันไม่คิดออกนอกจากผิวหนัง มันไม่คิดออกนอกจากร่างกายของเรา มันจะอยู่ในนี้
มันจะคืนขนาดไหน จิตใจนี้มันจะคืนมันจะเส่อหายไปขนาดไหนมีสติมีปัญญา
ยับยั้งมันไว้

เรามีราคาที่นี้ สมณะसारูป การเดิน การเหยียด การก้าว การเคลื่อนไหว ถ้ามีสติมี
ปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญานี้การเหยียดการก้าว ครูบาอาจารย์ท่านมองกันออกนะว่าใครที่มีสติ
มีปัญญารักษาหัวใจได้มากได้น้อยแค่ไหน ถ้าหัวใจมันรักษาไว้ได้มากเพราะ..เพราะใน
การประพฤติปฏิบัติมันอยู่ที่จิตนิสัย จิตใจของเรานี้มันสงบธรรมดาก็มี ถ้าคนมีอำนาจ
วาสนา เวลาสงบแล้วมันจะพุ่งออกเลย มันพุ่งลงไปบาปดล มันขึ้นไปบนสวรรค์ มันขึ้นไป
ไปรู้ไปเห็นร้อยแปดพันเก้า นั่นคือจิตคือจิตคะนอง

จิตคือจิตคะนองคือจิตมันมีกำลังของมัน ถ้าจิตคือจิตคะนองมีครูบาอาจารย์จะสั่ง
อย่างไรจะแก้ไขอย่างไรให้เข้ามาสงบสู่กลางหัวใจ ให้มันสงบเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา ให้
เป็นศีลสมาธิ ให้เกิดวิปัสสนาญาณไม่ใช่ออกรับรู้อย่างนั้น การออกรับรู้เขาเรียกจิตคือจิต
คะนอง ถ้ามันสงบแล้วมันก็มันคะนองของมัน มันออกไปรู้ไปเห็นของมันเข้ามา แล้ว
ถ้ามันเสื่อม มันเสื่อมหมดแล้วจะแก้ไขอย่างไร

คนเรานะ ถ้าไปทำมาหากินขึ้นมาจนมีทรัพย์สมบัติขึ้นมา เวลาล้มละลายไป เสียใจไหม? จิตใจของเรามันไม่มีราคามันไม่มีคุณค่า มันมีแต่ความทุกข์ความยาก มันมีแต่ความลำบาก มีแต่ทุกข์แต่ยาก มีแต่ความเบียดเสียดในหัวใจ

นี่เวลามันสงบเข้ามา เห็นไหม มันสงบ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตมันสงบแล้วเข้ามา มันมีความสุขของมันอยู่แล้ว แล้วมันก็มันคะนองเพราะมันมีอำนาจวาสนาของมัน มันถึงไปรู้ไปเห็นอะไรแปลกๆ แต่ถ้าคนมันจิตสงบแล้ว มันสงบธรรมดาที่มีสงบแล้วมันลุ่มๆ ดอนๆ สงบมันจะตกจากที่สูงก็มี สงบแล้วมันสะดุดก็มี จิตของคนมันแตกต่างหลากหลาย ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาท่านก็ต้องแก้ไข แก้ไขให้มันราบเรียบเข้ามา ให้มันเป็นสัมมาสมาธิ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไปเรียนกับอุทกดาบส อาฬารดาบส นี้ได้สมาบัติ ๘ สมาบัติ ๘ นี่สมาบัติมันเป็นอภิัญญา เห็นไหม มันอภิัญญา ใจ รู้วาระจิต รู้อดีตอนาคต รู้อะไรหมด นี่มันเป็นอภิัญญา

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ท่านบอกว่าให้ละให้วาง รู้แล้ววางไว้ ให้กลับมาสงบเข้ามา กลับมาสงบให้มันมีกำลังขึ้นมา ถ้ามีกำลังมันจะเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ เห็นไหม ถ้าออกวิปัสสนาออกใช้ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ ปัญญาที่มันเป็นปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาที่เกิดจากภวสวะเกิดจากภพ เกิดจากสิ่งที่เป็นภวสวะ เกิดจากสิ่งๆ เริ่มต้นจากความคิด ความคิดที่มันจะคิดออกไป เวลาคิดออกมา เห็นไหม มันเป็นสองกระทบกับอารมณ์ แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเป็นหนึ่ง เป็นหนึ่งแล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญามันเกิดจากปัญญาภายใน มันจะวิปัสสนา มันจะสำรวจมันจะคายกิเลสตัดหาความทะยานอยากที่อยู่ในใจของมัน ถ้ามันสำรวจมันคายของมันขึ้นมา เห็นไหม นี่ราคามันเกิดตรงนี้ไง

เป็นมนุษย์ เห็นไหม กัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชน ปุถุชนมันคนหนาไปด้วยกิเลส พอเป็นกัลยาณปุถุชนมันก็ละเอียดขึ้นไป เวลามันออกฝึกหัดใช้ปัญญา เห็นไหม โสดาปัตติมรรค ถ้าโสดาปัตติมรรคมันเกิดที่ไหน เวลามันราคาขึ้นมา เห็นไหม มรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนามิมรรค อนามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล เห็นไหม นี่ดูราคาของมันสิ ถ้ามันเสมอกัน มันเท่ากัน

ทำไมมันต้องมี ๔ คู่ละ ถ้ามันเสมอกันมันเหมือนกัน ทำไมต้องมีสติมีมหาสติละ ทำไมต้องมีสติมีปัญญามีมหาปัญญาละ ปัญญาที่หยาบที่มันละเอียด ปัญญาที่มันลึกซึ่งเข้าไป มันเป็นขั้นตอนของมันขึ้นไปเป็นอย่างไร

นี่มันจะมีราคาไป ราคาและคุณค่า มันพัฒนาของมันขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอน อยู่ที่วิวัฒนาการของใจ ใจที่มีวิวัฒนาการไปมันจะรู้จะเห็น ถ้าใจไม่เคยวิวัฒนาการใจไม่เคยพัฒนาเลย ไม่เคยพัฒนา สงบก็ไม่ใช่สงบ สงบก็ไม่ใช่ความจริง เวลามันจินตนาการความว่าง ถ้ามันความคิดมันก็คิดทุกขคิดยาก มันคิดว่าว่างๆ ชะ นี่มันเป็นอารมณ์สองใจ พออารมณ์สอง พอเราจินตนาการว่าว่างมันไม่ใช่ว่างความจริง มันไม่มีราคา พอไม่มีราคา เห็นใหม่

ดูเราจินตนาการว่าว่าง แล้วพอการจินตนาการนั้น เวลาเราสื่อความหมายกันเข้าใจกันหมดเลย เพราะมันสัญชาตญาณของมนุษย์ มนุษย์มีความคิด แล้วมนุษย์คิดให้ว่างมันก็ว่าง พอมนุษย์คิดไม่ว่างแล้วมันมีอะไรขึ้นมาต่อ พอคิดว่ามันไปไม่ได้ เพราะมันเป็นโลกิยะ มันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องของสามัญสำนึก มันเป็นเรื่องของสัญชาตญาณการคิด ถ้าการคิดมันคิดกันอยู่อย่างนี้ มันคิดแล้วมันเป็นเรื่องโลก มันคนละมิติ

มิติของโลกหรือว่ามิติของธรรม ถ้ามิติของโลก เห็นใหม่ มันถึงไม่มีราคาไป สัตว์ที่ไม่มีราคาเพราะสัตว์มันไม่มีความสามารถ มันเป็นวัวเป็นควายที่มันไถหว่านไม่เป็น มันเป็นคนเนื้อ เขาเอาไว้กินเนื้อ แต่ถ้าโคที่มันคราดมันไถของมันได้มันจะมีราคา มันแตกต่างกันที่วัวสัตว์ที่มันไถมันลากคันไถ มันลากไถเป็นหรือลากไถไม่เป็น

จิตที่มันพัฒนาของมันไม่ได้ จิตนี้มันไม่มีวิวัฒนาการของมัน มันจะมีราคาที่ไหน มันก็ราคาของโลกไป ราคาของโลกคือวัฏฏะ คือผลของวัฏฏะ ผลของการเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์เกิดมามีค่า นี้อริยทรัพย์ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์มันก็มีค่าเท่านี้ นี่ค่าของโลกค่าของวัฏฏะ

แต่ถ้ามันมีราคาขึ้นมา เห็นใหม่ มันจะมีราคาขึ้นมาต่อเมื่อจิตเราสงบ มันจะมีราคาขึ้นมาต่อเมื่อเรามีสติปัญญา แล้วมันวิวัฒนาการมันพัฒนาการของมันขึ้นไปมันจะเป็นบุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล

อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล วิวัฒนาการของมัน พัฒนาการของมัน พัฒนาการของมันทำอย่างไรล่ะ

นี่ไง มีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ท่านถึงคอยชี้ นำคอยชักคอยนำ จิตที่สูงกว่าจะดึงจิตที่ต่ำกว่าขึ้นมา จิตที่เสมอกันถึงงๆ ด้วยกัน จิตที่ต่ำกว่าจะรู้จิตที่สูงกว่าไม่ได้ จิตที่ต่ำกว่า ถ้าจิตที่ต่ำกว่ากับสูงกว่า มันสูงมันต่ำกว่าตรงไหน ก็คนเหมือนกัน ความรู้สึกเหมือนกัน มันต่างกันตรงไหน ต่างกันตรงอริยมรรค ต่างกันตรงที่มันรู้จริงกับรู้ไม่จริง ถ้ารู้ไม่จริงมันจะจินตนาการความว่าง เห็นไหม

พินัยกรรมไง เอาไปพิสูจน์พินัยกรรมจริงหรือไม่จริง พระไตรปิฎกพิสูจน์ได้ ทดสอบได้ สังคายนาได้ว่าพระไตรปิฎกมันถูกหรือเปล่า นี่มันก็ถูกทั้งนั้นนะ พอพิสูจน์แล้วพินัยกรรมถูกไม่ใช่พินัยกรรมปลอม แล้วทรัพย์สินมีหรือเปล่านั้น พินัยกรรมนะมีแต่ตัวทรัพย์สินมีหรือเปล่านั้น ตัวทรัพย์สินไม่มี นี่ไง มันก็เลยไม่มีราคาไง ราคาของโลกไง ราคาของพินัยกรรมไง แต่ราคาของทรัพย์สิน ทรัพย์สินคืออริยทรัพย์ไง ทรัพย์สินคือศีล ใจ คือสมาธิใจ คือปัญญาใจ แล้วถ้าปัญญามันเกิดขึ้นจริง มันจะมากเกิดขึ้นจริงที่นี้ มันจะมีราคาที่นี่ มีราคาที่นี่ เราถึงมีราคา เราควรทำคุณค่า

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์นะ เป็นพยานว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้จริง ตรัสรู้แล้วสั่งสอนได้จริง ผู้ที่ปฏิบัติตาม ตามสั่งจะตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เป็นพระอรหันต์จริง ๑,๒๕๐ องค์ ยืนยันกันว่าผู้สอนสอนได้จริง แล้วผู้ที่ปฏิบัติก็ปฏิบัติได้จริง แล้วมาจตุรงคสันนิบาตในวันนี้ มาชุมนุมกันในวันนี้ วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันนี้แต่เมื่อเกือบสองพันกว่าปีมาแล้ว

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดเวลาที่ก็คือกาลเวลา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติที่นี้ ทุกข์เดี๋ยวนี้ ทุกข์ที่นี้ แล้วถ้าเราปฏิบัติ สุขที่นี้ ความรู้ที่นี้ สัจจะเกิดที่นี้ แล้วจะมีราคาที่กลางหัวใจของเรา เราจะเป็นพระแท้พระจริงตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา เราทำจริงจะได้จริง สมกับราคาที่เราทำของเรา เอวัง